

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε΄ ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 45 /2022

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Θεολογία Γναρδέλλη, Σύμβουλο, και τα μέλη Αικατερίνη Θεοφανίδου, Πάρεδρο, και, κωλυομένων των λοιπών Παρέδρων, Ελευθερία Πρασιανάκη, Εισηγήτρια.

Συνήλθε στις 24 Ιανουαρίου 2022, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου και του σχεδίου σύμβασης του έργου της Περιφέρειας Αττικής «Συντήρηση – καθαρισμός και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετήριων αγωγών στο οδικό δίκτυο ΠΑΟΔ και στο παράπλευρο της Αττικής Οδού», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 5.170.967,74 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. (6.412.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α.), και συμβατικής δαπάνης 3.090.158,84 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. (3.831.796,97 ευρώ με Φ.Π.Α.). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 3.11.2021, με το 924124/2.11.2021 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών της Περιφέρειας Αττικής (αριθ. πρωτ. ΕλΣυν 56669), και συμπληρώθηκε στις 7.1.2022, με το 13396/7.1.2022 έγγραφο του ίδιου οργάνου (αριθ. πρωτ. ΕλΣυν 568), κατόπιν τις 788/2021 αναβλητικής Πράξης του παρόντος Κλιμακίου.

Άκουσε την εισήγηση της Εισηγήτριας Ελευθερίας Πρασιανάκη.

Σκέφθηκε κατά τον νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Ο φάκελος με τα στοιχεία της διαγωνιστικής διαδικασίας και το σχέδιο σύμβασης του ως άνω έργου επανεισάγονται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, μετά την εκτέλεση όσων διατάχθηκαν με την 788/2021 αναβλητική Πράξη του.

2. Η διαδικασία ανάθεσης και η σύναψη της σύμβασης του ελεγχόμενου έργου διέπονται από τις περί δημοσίων συμβάσεων διατάξεις του ν.4412/2016 «Δημόσιες

Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α΄ 147, διόρθ. σφάλμ. στα Α΄ 200 και Α΄ 206) και από τους όρους της οικείας διακήρυξης.

3. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

3.1. Αντικείμενο του υπό έλεγχο έργου, που δεν υπόκειται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση (βλ. το 1025457/1.12.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής) είναι, σύμφωνα με το άρθρο 11.3 της διακήρυξης του έργου, «ο καθαρισμός των φρεατίων υδροσυλλογής ομβρίων και των συνδετηρίων αγωγών τους σε οδούς του Λεκανοπεδίου Αττικής, η ίδρυση νέων φρεατίων με αντίστοιχους νέους συνδετηρίους αγωγούς, καθώς και η επισκευή ή αντικατάσταση των συνδετηρίων αγωγών των φρεατίων με κεντρικούς αγωγούς (υδραυλικοί αποδέκτες)». Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης δίδεται στα Τεύχη της Ε.Σ.Υ., της Τεχνικής Περιγραφής και του Τιμολογίου της Διακήρυξης [Κωδικοί CPV: 45332200-5 (Υδραυλικά έργα), 45221230-3 (Φρέατα)]. Στο τεύχος «ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ» ορίζεται, ειδικότερα, ότι οι παραπάνω εργασίες θα πραγματοποιηθούν στις οδούς αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής, που αναφέρονται στην παρ. Α1 της Δ17α/06/52/ΦΝ443/2007 απόφασης του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Β΄ 398), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της από την ΥΑ Δ17α/α/06/19/ΦΝ443/2009 (Β΄ 299) όμοια, προκειμένου τα φρέατα υδροσυλλογής, οι συνδετήριοι αγωγοί με το δίκτυο ομβρίων, καθώς και οι αγωγοί του δικτύου ομβρίων, να διατηρούνται σε άριστη κατάσταση και πλήρη λειτουργία, ενώ, περαιτέρω, αφενός παρατίθεται πίνακας με τα πλέον προβληματικά σημεία του δικτύου (Λ. Ποσειδώνος, Λ. Κηφισού, Λ. Αθηνών, Λ. Βουλιαγμένης, Λ. Ηλιουπόλεως, Λ. Πειραιώς, οδοί πέριξ του Κέντρου Αθηνών, οδός Λιοσίων, Λ. Μεσογείων, Λ. Αλίμου Κατεχάκη και παράπλευρο δίκτυο Αττικής Οδού), στα οποία, εκτός του καθαρισμού, θα πρέπει να γίνουν και οι προσδιοριζόμενες, κατά περίπτωση, εργασίες (κατασκευή νέων φρεατίων υδροσυλλογής, κατασκευή νέων αγωγών ομβρίων, πύκνωση φρεατίων, κατασκευή νέου τοπικού δικτύου, αλλαγή ολόκληρου του συστήματος, ανακατασκευή συνδετηρίων αγωγών, εσχαρών, μελέτη για δυνατότητα πύκνωσης φρεατίων και κατασκευή κ.λπ.), αφετέρου ορίζεται ότι ο ανάδοχος θα προβεί σε τεχνικό καθαρισμό (κατά το άρθρο 48 του Τιμολογίου Μελέτης) των φρεατίων και ότι οι καθαρισμοί όλων των φρεατίων υδροσυλλογής, πέραν των έκτακτων περιπτώσεων, θα διενεργούνται υποχρεωτικά μία φορά τον χρόνο, κατά προτίμηση τους μήνες Αύγουστο - Σεπτέμβριο - Οκτώβριο. Περαιτέρω, στο άρθρο 48 του τεύχους «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ»

προβλέπεται ότι «ως "τεχνικός καθαρισμός και καταγραφή" εννοούνται : Α) Η επίσκεψη ειδικευμένου συνεργείου σε κάθε φρεάτιο υδροσυλλογής με αρχική εργασία τον πλήρη καθαρισμό του. Β) Η λεπτομερής ανίχνευση βλαβών/δυσλειτουργικότητας του συστήματος «φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί» ως κατωτέρω. Γ) Η συνεργασία του Αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας / Προϊσταμένης Αρχής με αντίστοιχες Υπηρεσίες άλλων φορέων που το δίκτυό τους είναι Υδραυλικός Αποδέκτης (δηλαδή που η απορροή των ομβρίων από τα φρεάτια γίνεται σε δίκτυο άλλων φορέων). Δ) Η πλήρης καταγραφή της θέσης των φρεατίων και του συστήματος "φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί"». Ειδικότερα, στο πλαίσιο της εξέτασης για την ύπαρξη βλαβών ή δυσλειτουργιών θα γίνονται επισκευές των φρεατίων και ανακατασκευές των συλλεκτήριων αγωγών και σε περίπτωση μικρής παροχετευτικότητας του φρεατίου θα προτείνεται η ίδρυση νέου συστήματος «φρεάτιο – συλλεκτήριοι αγωγοί», το οποίο θα κατασκευαστεί μετά από Υδραυλική Μελέτη, ενώ για την καταγραφή των φρεατίων, θα συνταχθεί, κατά τα οριζόμενα στο τεύχος Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (άρθρο 24.1.1), οριζοντιογραφία σε μορφή dwg, στην οποία θα απεικονίζονται όλα τα φρεάτια ομβρίων, η συντήρηση των οποίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών Περιφέρειας Αττικής (σχήμα φρεατίου, συντεταγμένες θέσεις αυτού σε σύστημα γαιοαναφοράς ΕΓΣΑ '87, συνδεδεμένοι αγωγοί, αγωγοί - αποδέκτες, βασικά γεωμετρικά χαρακτηριστικά περιοχής κ.λπ.). Τέλος, σύμφωνα με την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων και τα άρθρα 56 και 57 του τεύχους «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ», ο ανάδοχος θα εντάξει στο δίκτυο, σε 21 επιλεγμένα φρεάτια, Σύστημα Παρακολούθησης Φρεατίων Ομβρίων Υδάτων, η λειτουργία του οποίου θα καταγράφεται από ειδικό λογισμικό που θα προμηθεύσει ο ίδιος.

3.2. Από την ως άνω περιγραφή του φυσικού και τεχνικού αντικειμένου της σύμβασης, το Κλιμάκιο κρίνει ότι η ελεγχόμενη σύμβαση συνιστά σύμβαση μικτή, στην οποία περιλαμβάνονται στοιχεία έργου, υπηρεσίας και προμήθειας, με προέχοντα τον χαρακτήρα της σύμβασης έργου, που καθορίζει και το εφαρμοστέο στη σύμβαση νομοθετικό καθεστώς. Τούτο δε, λαμβάνοντας υπόψη ότι αντικείμενο της σύμβασης, αποτελεί, πέραν των καθαρισμών (τακτικών και έκτακτων) των φρεατίων και των συνδετηρίων αγωγών, η ανίχνευση βλαβών και η επισκευή τους, η κατασκευή νέων φρεατίων και αγωγών, η ανακατασκευή συνδετηρίων αγωγών, αλλά και ολόκληρου δικτύου, όπου απαιτείται, και η αποτύπωση και ηλεκτρονική παρακολούθηση του δικτύου με χρήση ειδικού λογισμικού. Κύριο, επομένως, αντικείμενο, γύρω από το οποίο διαρθρώνονται και διαμορφώνονται οι επιμέρους υποχρεώσεις του αναδόχου, δεν

είναι απλώς ο καθαρισμός του δικτύου ομβρίων υδάτων, αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής, αλλά η συνολική αποκατάσταση, αποτύπωση και παράδοσή του στην αναθέτουσα, σε πλήρη έντεχνη λειτουργία (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 521/2021, Τμ. Μείζ. – Επτ. Σύνθ. 766, 604/2019, 1182/2015, 1856/2011 κ.ά.). Λόγω δε της δυνατότητας διαχωρισμού των επιμέρους αντικειμένων της σύμβασης (καθαρισμοί, επισκευές, αποτύπωση και παρακολούθηση δικτύου), δεν τυγχάνουν εφαρμοστέες εν προκειμένω οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 4 του ν.4412/2016, ως εκ τούτου δεν απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της αναθέτουσας πριν την έκδοση της διακήρυξης (βλ. και Ε΄ Κλ. 831/2018).

3.3. Το έργο χρηματοδοτείται από πόρους της Περιφέρειας Αττικής (ΣΑΕΠ 585 και Κ.Α. 2014ΕΠ58500064).

3.4. Η μελέτη του έργου εγκρίθηκε με την 314307/20.4.2021 απόφαση του Αναπληρωτή Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών της Περιφέρειας Αττικής. Με την 938/27.4.2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Αττικής εγκρίθηκαν οι όροι της διακήρυξης, με την οποία ορίστηκε ότι η ανάθεση του έργου θα γίνει με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 του ν.4412/2016, μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), σύστημα υποβολής προσφορών αυτό των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και κριτήριο για την ανάθεση της σύμβασης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (άρθρο 95 παρ. 2 περ. α του ν.4412/2016).

3.5. Πλήρες κείμενο της διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., στις 12.5.2021 (Α.Δ.Α.Μ. 21PROC008590070), και περίληψη αυτής στον εθνικό τύπο.

3.6. Μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών (31.5.2021) υπέβαλαν προσφορά έξι (6) οικονομικοί φορείς. Κατά την ημέρα ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών (4.6.2021), η Επιτροπή Διαγωνισμού εξέτασε τις προσφορές κατά την προβλεπόμενη στο άρθρο 4.1 της διακήρυξης διαδικασία. Ειδικότερα, η Επιτροπή Διαγωνισμού κατέγραψε τα δικαιολογητικά συμμετοχής των διαγωνιζομένων και αποσφράγισε τις οικονομικές τους προσφορές και τις κατέταξε σε πίνακα κατά σειρά μειοδοσίας, σύμφωνα με τον οποίο η μεγαλύτερη μέση έκπτωση (ποσοστό 41,07%) προσφέρθηκε από τον οικονομικό φορέα [...]. Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού προχώρησε σε έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής στον διαγωνισμό και, αφού έκρινε όλες τις προσφορές αποδεκτές, πρότεινε να κηρυχθεί ως προσωρινός ανάδοχος ο πρώτος κατά σειρά μειοδοσίας οικονομικός φορέας [Α], με το Ι/4.6.2021 Πρακτικό της, που εγκρίθηκε με τη 1353/22.6.2021 απόφαση της

Οικονομικής Επιτροπής, η οποία κοινοποιήθηκε σε όλους τους διαγωνιζόμενους στις 29.9.2021.

3.7. Στη συνέχεια, ο προσωρινός ανάδοχος κλήθηκε να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που καθορίζονται στα άρθρα 23.2 έως 23.10 της διακήρυξης (άρθρο 103 του ν.4412/2016). Η Επιτροπή Διαγωνισμού, αφού έλεγξε τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά, τα οποία έκρινε νόμιμα και πλήρη, με το Π/14.10.2021 Πρακτικό της, εισηγήθηκε την ανάθεση του έργου στον οικονομικό φορέα [Α]. Το τελευταίο αυτό Πρακτικό εγκρίθηκε με τη 2358/19.10.2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, η οποία κοινοποιήθηκε σε όλους τους συμμετέχοντες, εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο, μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., στις 26.10.2021.

3.8. Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά της διακήρυξης του διαγωνισμού ασκήθηκε η με ΓΑΚ1107/31.5.2021 προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) από την εταιρεία [Β], η οποία δραστηριοποιείται στις αποφράξεις δικτύων. Με την προσφυγή αυτή η εταιρεία ζήτησε την ακύρωση της διακήρυξης, υποστηρίζοντας ότι είναι μη νόμιμη η δημοπράτηση της ελεγχόμενης σύμβασης ως έργο, διότι συνιστά μικτή σύμβαση, με προέχοντα τον χαρακτήρα της υπηρεσίας. Περαιτέρω, η εταιρεία προέβαλε ότι η διακήρυξη εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου, αφού δεν προηγήθηκε γνωμοδότηση του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου Έργων ως προς το εφαρμοστέο στη σύμβαση νομοθετικό καθεστώς, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 7 του ν.4412/2016. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή με τη 1258/22.7.2021 απόφαση του 1^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ και ακυρώθηκε η διακήρυξη του διαγωνισμού, ως εκδοθείσα κατά παράλειψη προηγούμενης της έκδοσής της κίνησης της διαδικασίας του άρθρου 4 παρ. 7 του ν.4412/2016.

3.9. Κατά της ως άνω, 1258/2021, απόφασης της ΑΕΠΠ ασκήθηκε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών η ΑΝΜ559/2.8.2021 αίτηση αναστολής από την εταιρεία [Α], που αναδείχθηκε στο μεταξύ προσωρινή ανάδοχος (βλ. ανωτέρω σκέψεις 3.6. και 3.7). Η αίτηση αναστολής έγινε δεκτή με τη Ν372/23.9.2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την τελευταία απόφαση ανεστάλη η εκτέλεση της 1258/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ, καθώς πιθανολογήθηκε ως σοβαρά βάσιμος ο λόγος που προέβαλε η προσφεύγουσα ότι η εταιρεία [Β] χωρίς έννομο συμφέρον άσκησε την προδικαστική της προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ. Τούτο δε, διότι η εταιρεία αυτή, όπως προκύπτει από το καταστατικό της, δραστηριοποιείται μόνον στις αποφράξεις δικτύων, ως εκ τούτου δεν ασκεί συναφή με το συνολικό αντικείμενο του διαγωνισμού δραστηριότητα και, ανεξαρτήτως του τυπικού προσόντος της εγγραφής της στο

Μ.Ε.Ε.Π., δεν διαθέτει την απαιτούμενη τεχνική ικανότητα και τεχνογνωσία, προκειμένου να εκτελέσει το συνολικό αντικείμενο της σύμβασης, στο οποίο περιλαμβάνονται και εργασίες κατασκευής, επισκευής και αντικατάστασης φρεατίων και αγωγών. Τέλος, σημειώνεται ότι μετά την έκδοση της Ν372/23.9.2021 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η προσωρινή ανάδοχος άσκησε εντός του προβλεπόμενου δεκαημέρου από την επίδοση σε αυτή της εν λόγω απόφασης (29.9.2021), την ΑΚ1476/7.10.2021 αίτηση ακύρωσης κατά της 1258/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ, η συζήτηση της οποίας δεν έχει προσδιοριστεί, όπως αναφέρεται στο 13396/7.1.2022 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών της Περιφέρειας Αττικής. Ως εκ τούτου, η Ν372/23.9.2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών παραμένει σε ισχύ (βλ. άρθρο 372 παρ. 4, ένατο και δέκατο εδάφιο, του ν.4412/2016, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 138 του ν.4782/2021, που ισχύει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 142 του ν.4782/2021, από 1.9.2021).

3.10. Τέλος, με το από 7.1.2022 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών της Περιφέρειας Αττικής βεβαιώνεται ότι στο πλαίσιο του ελεγχόμενου διαγωνισμού δεν ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή, ένδικα βοηθήματα ή μέσα, πέραν της με ΓΑΚ1107/31.5.2021 προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) και της ΑΝΜ559/2.8.2021 αίτησης αναστολής και ΑΚ1476/7.10.2021 αίτησης ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, που προαναφέρθηκαν.

4. Με τα δεδομένα αυτά, το Κλιμάκιο κρίνει ότι δεν διαπιστώθηκαν νομικές πλημμέλειες και δεν κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος προς έλεγχο σχεδίου σύμβασης, το οποίο επισυνάπτεται στην παρούσα Πράξη και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής, με την επισήμανση ότι το ποσό της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης του έργου, που αναφέρεται στο σχέδιο της σύμβασης, θα υπολογιστεί κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 72 του ν. 4412/2016, ως ισχύει.

Για τους λόγους αυτούς

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του οικονομικού φορέα [Α] για την εκτέλεση του έργου «Συντήρηση – καθαρισμός και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετήριων αγωγών στο οδικό δίκτυο ΠΑΟΔ και στο παράπλευρο της Αττικής Οδού», με την αναφερόμενη στο σκεπτικό (σκ. 4) της παρούσας επισήμανση.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΡΑΣΙΑΝΑΚΗ